

Кореляційно-регресійний аналіз показав, що найбільший вплив на чистий прибуток мають операційні витрати і підвищення вагомості даного фактору на 1 тис. грн. обсяг реалізованої продукції зросте на 6 тис. грн.

Список використаних джерел:

1. Белокудря Т. С., Мельник Е. В. Проблема мусора и бытовых отходов в Украине. *Управління розвитком* : зб. наук. робіт Харк. нац. екон. ун-т. 2013. № 14. С.161-162.
2. Голубєва О. Біогазова незалежність [Відходи вже давно є сировиною для виробництва біогазу, який може використовуватись як для опалення приміщень, так і для отримання електроенергії] // *Енергетичний вісник України*. 2014. № 4. С. 6-13.
3. Глущенко А.С. Фінанси : [навч. посіб.] Львів : Магнолія, 2014. 438 с.
4. Гудзь, О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств [Текст]: монографія. Київ : ННЦІАЕ, 2017. 578 с.
5. Дем'яненко І.В. Економічна стійкість підприємств та її фінансовий потенціал. URL: <http://dsfa.mybb3.net/viewtopic.php?p=283>
6. Дем'яненко, М.Я. Проблеми фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектора АПК / за ред. М.Я. Дем'яненко. Київ : ННЦІАЕ, 2016. 320 с.
7. Дікань Л.В., Голуб Ю.О. Фінансове забезпечення діяльності підприємства: сутність та джерела. *Економіка розвитку*. 2017. № 3(43). С. 65–68.
8. Економічний аналіз: Навч. посібник за ред. Чумаченька М. Г. / М.А. Болух та ін.; Київ : КНЕУ, 2013. 556 с.

Бєлобородова М. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СТЕЙКХОЛДЕР-МЕНЕДЖМЕНТ
В ДІЯЛЬНОСТІ СЕРВІСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

У міжнародному та вітчизняному науковому співтоваристві теорія стейкхолдерів набула поширення в останні десятиріччя ХХ століття. Так, пріоритетність зацікавлених сторін підкреслена в класичних роботах Фрімена та Едвардса [2; 3], які відзначили, що диференціація зацікавлених сторін на первинних та вторинних є важливою при розробці стратегії розподілу ресурсів.

Відповідно до теорії стейкхолдерів, при формуванні напрямків діяльності організації необхідно враховувати інтереси зацікавлених сторін, які представляють собою «тип неформальної коаліції» [3]. Сфера послуг не є винятком, інституційні одиниці державного і недержавного її секторів також взаємодіють із зацікавленими сторонами. Ряд авторів визначає стейкхолдерів в сфері обслуговування як зацікавлені сторони (фізичні або юридичні особи), які можуть бути структуровані і об'єднані в групи, які мають прямий або опосередкований вплив на діяльність організації (капітал, праця, ресурси, купівельна спроможність тощо).

Основна мета виявлення зацікавлених сторін і формування агрегованих типів стейкхолдерів – посилення соціальної відповідальності організацій перед зацікавленими сторонами і підвищення результативності надання послуг у сфері обслуговування. Як показує практика, врівноваження запитів стейкхолдерів дозволяє організації вести збалансовану діяльність для досягнення стійкого успіху. Моніторинг зацікавлених сторін заснований на ідентифікації їхніх

типів, зборі та накопиченні інформації про їхню діяльність. Стейкхолдер-менеджмент входить до кола інструментів, які можуть бути використані при реалізації стратегічних цілей підприємств сфери послуг.

Вибудовування відносин з зацікавленими сторонами, як правило, має на меті адаптацію сервісного підприємства до його оточення. В свою чергу, взаємодія зі стейкхолдерами передбачає активний взаємний вплив за допомогою вибудовування різного роду комунікацій. Можна виділити наступні етапи взаємодії організації із зацікавленими сторонами: виявлення стейкхолдерів і об'єднання їх в групи за типами, визначення основних напрямків взаємодії із групами стейкхолдерів, оцінка впливу груп стейкхолдерів на діяльність організації, розробка алгоритму управління очікуваннями груп стейкхолдерів, аналіз результатів управління і прийняття рішень.

Вважаємо доцільним більш детально розглянути типізацію стейкхолдерів відповідно до рівня їхнього впливу на результати діяльності сервісного підприємства. Зацікавлені сторони класифікуються за трьома ознаками, які можуть бути наявні або відсутні в тої чи іншої групи стейкхолдерів, а саме: відповідно до їхніх владних повноважень по відношенню до організації, їхньої легітимності (приналежності) та вимогливості. В зонах перетину цих якостей можуть бути сформовані відповідно 7 типів стейкхолдерів, до кожного із яких підприємство формує перелік зацікавлених сторін (рис. 1).

Рис. 1. Типи стейкхолдерів підприємства сфери послуг: 1 – пасивний, 2 – дискреційний, 3 – вимогливий, 4 – домінуючий, 5 – небезпечний, 6 – залежний, 7 – визначний

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 4]

Так, дискреційний тип є легітимним стейкхолдером організації, проте він не відзначається спроможністю реалізувати у взаємодію на практиці. Натомість пасивний тип наділений достатнім обсягом владних повноважень, проте мало зацікавлений у вибудовуванні ефективних комунікацій. До вимогливого та залежного типу, зазвичай, відносять стейкхолдерів, на яких функціонально впливає діяльність організації. Ці типи, зазвичай, чинить опір змінам, тому інформування таких стейкхолдерів має на меті ознайомлення та обґрунтування необхідності трансформацій та перетворень. Домінуючий, небезпечний та визначний типи стейкхолдерів є

найбільш істотними та важливими для процесу управління сервісним підприємством. Кожен із цих типів потребує розробки індивідуальної стратегії взаємодії.

Ряд сучасних досліджень поведінки зацікавлених сторін зосереджений на виявленні та описі різних способів, за допомогою яких зацікавлені сторони можуть впливати на діяльність організації [3]. Крім того, значна увага приділяється факторам, які впливають на вибір різних стратегій щодо взаємодії із такими зацікавленими сторонами. Вплив зацікавлених сторін є основою проведення стейкхолдер-аналізу, який має на меті визначення підходів до управління якістю організацій із залученням всіх визначних груп. Важливість аналізу зацікавлених сторін зростає, оскільки світ стає все більш глобалізованим, а концепція сталого розвитку набуває все більшого поширення.

Список використаних джерел

1. Камишникова Е.В. Модель стейкхолдер-менеджменту в системі управління корпоративною соціальною відповідальністю / Е.В. Камишникова // Вісник приазовського державного технічного університету Серія: Економічні науки. – 2017. – № 34. – С.394–400.
2. Freeman, R. Edward, Tensions in Stakeholder Theory. [Text] / R. Edward Freeman, R. Phillips, R. Sisodia // Business & Society. – 2018. – 19 p.
3. Freeman, R. Edward. Corporate Social Responsibility and Stakeholder Theory: Learning From Each Other [Text] / R. Edward Freeman, S. Dmytriiev // SYMPHONYA Emerging Issues in Management. – 2017. – P. 7-15.

Бистрова В. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РІВЕНЬ СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

На сучасному ринку праці України професійно-кваліфікаційна невідповідність працівників призводить до нестабільності взаємодії попиту та пропозиції робочої сили. В свою чергу, це зумовило значне підвищення безробіття (зазвичай, структурного), яке має негативний вплив на ефективне функціонування економіки країни, пониження виробництва продукції (товарів, послуг), що в результаті призводить до значного скорочення ВВП.

В ситуації, що склалася в Україні, актуальності набувають також внутрішні чинники, що призводять до соціально – економічної нестабільності: низький рівень життя та зайнятості, територіальна диспропорція між попитом та пропозицією на ринку праці, загострення ситуації на місцевих ринках праці. Втім, такі фактори, як глобалізація, державне регулювання, конкуренція, НТП, економічне зростання, що має прискорений характер, рівень інформатизації суспільства мають суттєвий вплив на розвиток як національного, так і світового ринків праці.

Станом на 31.12.2020 середня заробітна плата в Дніпропетровській області складала 13163 грн., а цілком по Україні – 14 179 грн. Отже, на рисунку 1 нами досліджено та проаналізовано рівень середньої заробітної плати протягом 2020 р. в Дніпропетровській області згідно даних Державної служби статистики.